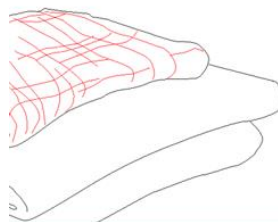
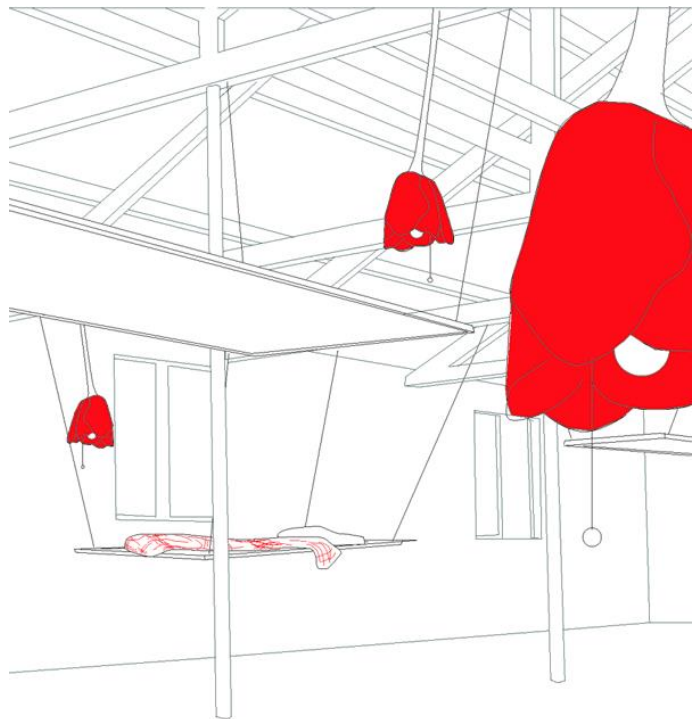


# 6<sup>e</sup> Rapportage Steunpunt Ontwerpwedstrijden

01 01  
2003  
tot

01 01  
2004



**6e Rapportage**  
**Steunpunt**  
**Ontwerpwedstrijden**

# Inhoud

<b>1. Het jaar 2003</b>	<b>5</b>
<b>2. Achtergrond</b>	<b>9</b>
<b>3. Vraagbaak en stimuleren</b>	<b>11</b>
<b>4. Professionaliseren en adviseren</b>	<b>13</b>
<b>5. Evaluatie en documentatie</b>	<b>17</b>
<b>6. Publiciteit</b>	<b>21</b>

## *Bijlagen*

Overzicht wedstrijden 2003

Nieuwsbrieven

Vragenlijst steekproef ontwikkelingscompetities

Publiciteit Steunpunt

Publiciteit Convenantpartijen en anderen

Website [www.ontwerpwedstrijden.nl](http://www.ontwerpwedstrijden.nl)



# 1

## Het jaar 2003

### **Minder actief, minder meldingen**

In dit jaar werden er 23 wedstrijden gemeld bij het Steunpunt Ontwerpwedstrijden. Waren dat er over 2001 en 2002 gemiddeld nog 3 per maand, in dit jaar liep het gemelde aantal wedstrijden met 33% terug naar 2 per maand.

Eén van de redenen die hiervoor kunnen worden gegeven, is de afspraak van de Convenantpartijen dat het Steunpunt om financiële redenen in 2003 niet meer actief op zoek zou gaan naar niet-gemelde wedstrijden, en dat Steunpunt de actieve publiciteit terug zou brengen. De Convenantpartijen hebben daarin immers ieder ook een eigen taak. Dat bezuiniging een reden zou zijn voor het achterhalen van minder wedstrijden wordt bevestigd door de kosten die het Steunpunt in 2003 maakte: deze zijn, net als het aantal wedstrijden, met ca. een derde (36%) verminderd (van 57.780 euro in 2002 naar 37.171 euro in 2003).

De bezuiniging is gerealiseerd, maar mogelijk ten koste van de inhoudelijk te behalen resultaten. Een belangrijke vraag voor de toekomst is daarom op welk niveau de Convenantpartijen de inzet van het Steunpunt gewenst achten. Wat het Steunpunt betreft, heeft het dit jaar op het minimale niveau gefunctioneerd. Duidelijk zichtbaar is, dat (33%) minder inzet van en aanjagen door het Steunpunt, (36%) minder resultaat oplevert.

Een tweede reden kan de veranderde economische situatie zijn. Het is echter niet controleerbaar of er werkelijk minder wedstrijden zijn uitgeschreven, en zo ja, wat de reden daarvan zou zijn.

### **Meer ontwerpwedstrijden volgens Kompas**

In alle voorgaande verslagjaren werd jaarlijks telkens 40% van de gemelde wedstrijden niet volgens Kompas geprogrammeerd. In 2003 is er voor het eerst sprake van een daling met 10%: bij 30% van de wedstrijden werden de modellen niet gebruikt. Waarbij moet worden opgemerkt, dat veruit de meeste wedstrijden door gemotiveerde uitschrijvers werden uitgeschreven (zelf gemeld).

Het aantal wedstrijden is niet gigantisch. Ter vergelijking met bijv. de aantallen in Duitsland (11x de omvang van NL) – met een wettelijke

verplichting tot het selecteren van ontwerpers via een wedstrijd bij openbare gebouwen – waar nu ca 650 wedstrijden per jaar worden uitgeschreven, zouden dat er op de schaal van Nederland 60 zijn. Er zijn zoals gezegd, 23 wedstrijden gemeld, minder dan in eerdere jaren en meestal ongevraagd aangemeld – de uitschrijvers waren wellicht reeds gemotiveerd. Over het vestigen van een wedstrijdcultuur wordt aangesloten bij de opmerkingen in de vorige rapportages. Het Steunpunt heeft weliswaar minder wedstrijdprogramma's getoetst dan in het vorig jaar, maar hiernaast zijn er vele informatieve gesprekken en correspondenties gevoerd, waarbij met name het wedstrijdproces, de regelgeving en de aanbestedingsprocedures aan de orde kwamen. Niet alle informatie heeft geleid tot het uitschrijven van een wedstrijd. In deze gevallen bleek het instrument uiteindelijk niet het meest geschikte voor de opgave.

### **Bekendheid met Steunpunt en Kompassen**

De bekendheid met de instrumenten blijft beperkt. De uitschrijvers die hun wedstrijden hebben gemeld, waren merendeels al bekend met het Steunpunt en benaderden het uit eigen beweging. Het Steunpunt heeft enkele wedstrijden opgevraagd nadat zij daarop was geattendeerd en heeft verder geen actie ondernomen.

Met name NEPROM en BNA hebben publiciteit gevoerd (zie bijlagen). Steunpunt en Kompassen kunnen zeker meer publiciteit gebruiken – en daaraan kunnen vooral de Convenantpartijen bijdragen. Zeker ook de ministeries kunnen hieraan een bijdrage leveren: culturele instellingen in de infrastructuur van de Cultuurnota blijken onbekend met de modellen, er nemen geregeld medewerkers van ministeries deel aan onhelder geprogrammeerde wedstrijden etc. Het Steunpunt vraagt de Convenantpartijen om aan hun achterban meer bekend te maken dat niet alleen uitschrijvers en deelnemers, maar zeker ook de mensen uit de achterban die als jurylid of lid van de beoordelingscommissie deelnemen, zich te realiseren dat zij door deelname het programma onderschrijven

### **Afwijkingen**

Opvallend was in 2003, het aantal 'kleine' afwijkingen van het model. Zo werd bijvoorbeeld niet altijd gekozen voor arbitrage door het Arbitrage Instituut voor de Bouwkunst, maar werd er wel een geschillenregeling opgenomen.

Interessanter zijn grotere afwijkingen:

- uitschrijvers maken steeds meer voorbehoud over de realisatie van een ontwerp dat resulteert uit een meervoudige opdracht. De opdrachtverstrekking in het vervolgtraject wordt een streven, een intentie, etc. De vraag is, of de uitschrijvers zich de hardheid van de

toezegging tot een inspanning voldoende realiseren. In Duitsland zou reeds jurisprudentie bestaan over de verplichting tot realisatie. Het Steunpunt zou hierover graag met de Bestuurlijke Werkgroep overleggen.

- meerdere malen benaderde een uitschrijver het Steunpunt met het voornemen, een ontwikkelingscompetitie uit te schrijven (meervoudige ontwikkel/ontwerperopdracht), waarbij niet de ontwikkelaar een ontwerper-met-plan voorstelde, maar juist andersom: gezocht werd naar een architect, die een ontwikkelaar zou meebrengen. Het Steunpunt raadt de Bestuurlijke Werkgroep aan, zich te beraden over deze werkwijze.

Wanneer de uitschrijver afweek, bleek dat in de meeste gevallen een weloverwogen keuze. De afwijkingen worden aangegeven op de website.

### **Meervoudige opdrachten en Ontwikkelingscompetities**

In vervolg op de vorige rapportages: ook dit jaar werden met name prijsvragen gemeld. Het blijft moeilijk inzicht te verkrijgen in het aantal meervoudige opdrachten dat wordt uitgeschreven – en in het eventuele gebruik van Kompas daarbij, ook al worden de mvo's niet gemeld.

Hetzelfde geldt wellicht voor de ontwikkelingscompetities.

Architectuur Lokaal blijft Kompassen verkopen, maar er worden eigenlijk geen ontwikkelingscompetities gemeld. Zoals gezegd, de vraag om vanuit een plan naar een ontwikkelaar te komen, wordt populair.

In 2003 heeft het Steunpunt actie ondernomen om meer inzicht te verkrijgen in de ervaringen met het *Kompas bij*

*Ontwikkelingscompetities*. Het Steunpunt stelde samen met NEPROM, BNA en Ontwerpatelier Rijksbouwmeester een vragenlijst op. De vragenlijst is opgenomen in de bijlage; de resultaten staan in Nieuwsbrief #6.

Het Steunpunt is benieuwd naar de reactie van de Convenantpartijen, wellicht in relatie tot de paneldiscussie die de NEPROM organiseerde (zie bijlage publiciteit Convenantpartijen).

Ook legt het Steunpunt aan de ONRI de vraag voor, of zij meer inzicht heeft in de (wijze waarop) adviesbureaus omgaan met de programmering van ontwikkelingscompetities. Eenderde van de respondenten bij de steekproef was als adviseur bij deze competitievorm betrokken.

### **Betrokkenheid Convenantpartijen**

Het Steunpunt heeft de externe publiciteit verminderd, maar wel getracht de betrokkenheid van de Convenantpartijen te vergroten

door een interne, *niet openbare* nieuwsbrief onder de vertegenwoordigers van de organisaties te verspreiden. Wellicht brengt deze informatie hen op ideeën om de eigen publiciteit te versterken. Het Steunpunt is benieuwd naar reacties op de nieuwsbrief i.v.m. voortzetting ervan.

### **Europese regelgeving**

De Convenantpartijen namen het zich al voor: meer duidelijkheid over de Europese regelgeving te verschaffen. Het Steunpunt verwijst veiligheidshalve consequent door naar het Ministerie van Economische Zaken. Het Steunpunt zou sterkere betrokkenheid van EZ zeer op prijs stellen, niet alleen vanuit de vragen van uitschrijvers, maar juist ook vanuit de buitenlandse. Ter illustratie wordt verwezen naar Nieuwsbrief #5 van het Steunpunt.

Het streven om Convenant, Kompassen en website te vertalen heeft om financiële redenen nog geen invulling gekregen. Ook voor de brochure *Alles over ontwerpwedstrijden in Nederland* – ook te vertalen – zijn er geen middelen. Hebben de Convenantpartijen ideeën voor een budget?



# 2 Achtergrond

**1. Convenant Wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschaps-architectuur en interieur-architectuur voor de periode 2001-2004., Aedes, AVBB, BNA, BNI, bnSP, NEPROM, NVTL, ONRI, VNG, Ministeries VROM, OCenW, LNV, V&W, Defensie en Buitenlandse Zaken, 2001**

**2. Kompas, handleiding en voorbeeldmodellen bij het uitschrijven van prijsvragen en meervoudige opdrachten op het gebied van architectuur, stedenbouw, en landschapsarchitectuur, uitgeverij 010 1997**

**3. Kompas bij Ontwikkelingscompetities, uitgave stichting Architectuur Lokaal, 2001**

**4. Het eerste jaar (1 april 1997- 1 april 1998). Het tweede jaar (1 april 1998- 1 april 1999). Het derde jaar (1 april 1999- 1 april 2000). Het vierde jaar (1 april 2000- 1 januari 2002), Het vijfde jaar (1 januari 2002 – 1 januari 2003 (Rapportages Steunpunt Ontwerpwedstrijden.)**

Op 1 april 1997 is het Steunpunt Ontwerpwedstrijden (verder: Steunpunt) opgericht door de Bestuurlijke Werkgroep Ontwerpwedstrijden. De basis voor het Steunpunt ligt in het *Convenant wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur 1997-2001* dat in 2001 voor de periode 2001-2004 werd verlengd. (1)

Met het Convenant wordt gestreefd naar een doelmatig en ordelijk verloop van wedstrijden. De ondertekenaars zijn van mening dat een goed georganiseerde wedstrijd op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur een bijdrage kan leveren aan de culturele dimensie van de fysieke omgeving.

In de Bestuurlijke Werkgroep, onder voorzitterschap van de Rijksbouwmeester – die het secretariaat voert – zijn de Convenantpartijen vertegenwoordigd. Sinds 2002 heeft de Rijksbouwmeester het voorzitterschap gedelegeerd aan H. Baaijen.

Het Steunpunt is ondergebracht bij de stichting Architectuur Lokaal en heeft conform het lopende Convenant vier hoofdtaken:

- algemene vraagbaak en stimuleringstaak
- advisering en professionalisering
- documentatie, evaluatie en periodieke rapportage
- publiciteit en voorlichting

In de praktijk zijn de werkzaamheden van het Steunpunt direct gelieerd aan het *Kompas bij Prijsvragen & Meervoudige Opdrachten*, voor de selectie van ontwerpers (2) en *Kompas bij Ontwikkelingscompetities*, voor de selectie van projectontwikkelaars (3).

Het Steunpunt houdt de eigen website [www.ontwerpwedstrijden.nl](http://www.ontwerpwedstrijden.nl) bij om belanghebbenden zo makkelijk mogelijk op weg te helpen, en inzicht te bieden in de lopende en afgesloten wedstrijden.

Sinds de start van het Steunpunt zijn jaarlijks rapportages van de ervaringen en voortgang van het Steunpunt opgesteld.(4) De onderhavige, 6<sup>e</sup> rapportage van het Steunpunt Ontwerpwedstrijden,

beslaat het kalenderjaar 2003. In deze rapportage wordt verslag  
gedaan van de werkzaamheden van het Steunpunt conform de vier  
hoofdtaken.

# 3

## Vraagbaak en Stimuleren

In het wedstrijdarchief wordt alle informatie over de wedstrijden opgenomen. Regelmatig komen uitschrijvers informatie halen en ideeën opdoen uit het wedstrijdenarchief. Veel aandacht blijft daarom gericht op het toegankelijk houden van het archief. Er wordt informatie over de wedstrijden door het Steunpunt zelf opgevraagd of door een deelnemer aan een wedstrijd aangedragen. Via de website worden wedstrijden aangemeld door derden.

De elektronische registratie van wedstrijden, met een trefwoorden systeem dat aansluit op de bibliotheek van Architectuur Lokaal (waarin het archief is ondergebracht) maakt het mogelijk snel vragen te beantwoorden en direct voorbeelden van wedstrijden met een bepaalde thematiek te vinden.

In het zesde verslagjaar werden weer vele inhoudelijke en/of praktische vragen over wedstrijden van onder meer uitschrijvers, deelnemers, juryleden en de vakpers. Deze vragen komen niet alleen uit Nederland, maar ook uit de ons omringende landen.

De vragen kunnen worden onderscheiden in vragen die samenhangen met het wedstrijdproces en vragen die samenhangen met de ontwerpopdracht zelf en de beoordeling daarvan. De vragen zijn in toenemende mate meer procesgericht dan ontwerptechnisch van aard, hetgeen richtinggevend is voor het beeld dat men van het Steunpunt heeft gekregen, en voor de positie die het Steunpunt heeft verworven. De procesgerichte vragen worden rechtstreeks door het Steunpunt beantwoord. Bij de ontwerpgerichte vragen verwijst het Steunpunt door naar de beroepsverenigingen of andere deskundigen. In sommige gevallen raadpleegt het Steunpunt vertegenwoordigers van de Convenantpartijen.

In toenemende mate overleggen uitschrijvers van wedstrijden vroegtijdig in het proces met het Steunpunt over de keuze voor een wedstrijd en het wedstrijdtype, de programmering en het wedstrijdproces. In een aantal gevallen hebben er meerdere

gesprekken plaatsgevonden over een specifieke wedstrijd en ontstond gedurende het hele proces een intensief contact.

# 4 Professionaliseren en adviseren

*Kompas bij Prijsvragen en Meervoudige Opdrachten* is in 1997 uitgegeven in een oplage van 3000 exemplaren, door Uitgeverij 010 in opdracht van de BNA. Dit Kompas was in de loop van 2002 uitverkocht. Uitgeverij 010 en BNA besloten geen tweede druk uit te brengen omdat de markt te klein werd geacht voor een dergelijke vakmatige uitgave.

De BNA droeg eventuele tweede druk over aan het Steunpunt Ontwerpwedstrijden. Het Steunpunt heeft de mogelijkheid tot tweede druk voorgelegd aan de Bestuurlijke Werkgroep. Deze heeft besloten dit niet te doen, aangezien dit Kompas in de tussentijd grotendeels beschikbaar is via de website [www.ontwerpwedstrijden.nl](http://www.ontwerpwedstrijden.nl) en er behoefte is aan actualisering wat betreft Europese regelgeving. Deze laatste staat op de agenda van de Bestuurlijke Werkgroep. Het Steunpunt heeft het accent van de informatieverstrekking over dit Kompas naar de website verschoven.

Van de totale oplage van 2500 exemplaren *Kompas bij Ontwikkelingscompetities* die Architectuur Lokaal heeft uitgegeven resteren er aan het einde van het verslagjaar nog 487. In 2003 werden er 109 exemplaren verkocht, in 2002 waren dat er 152 en in 2001 waren dat er 245.

Reacties op conceptprogramma's: Het adviseren van uitschrijvers in het algemeen vindt, naast de reacties van het Steunpunt op concept wedstrijdprogramma's, plaats door korte contacten via telefoon, fax en e-mail. In deze contacten gaat het om het geven van constructieve opmerkingen om daarmee een aangemeld wedstrijdprogramma goed te laten verlopen.

Het Steunpunt legt daarbij het wedstrijdprogramma 'naast' het betreffende model in *Kompas* en let daarbij op de opbouw van het wedstrijdprogramma, de volledigheid, logica en consistentie van het wedstrijdprogramma en de daarin opgenomen wedstrijdregels. Een

programma is opgesteld 'volgens Kompas' wanneer structuur en hoofdtekst van het model zijn gevolgd.

In de verslagperiode gaf het Steunpunt tientallen van dergelijke schriftelijke reacties op wedstrijdprogramma's. Bij sommige wedstrijden werd een uitgebreide correspondentie gevoerd, soms leidde dat tot het afzien van het uitschrijven van een wedstrijd, soms tot de keuze van een ander type. Nog steeds wordt advies in een laat tot zeer laat stadium gevraagd, maar in het verslagjaar hebben er net als vorig jaar ook 'life' gesprekken plaatsgevonden met uitschrijvers in een vroegtijdig stadium.

Het Steunpunt reageerde in de meeste gevallen binnen een week opdat het tijdschema van een wedstrijdprogramma geen belemmering hoefde te zijn voor het vragen van een advies.

In voorafgaande verslagjaren is aangegeven dat een keurmerk voor wedstrijden die aangemeld zijn bij het Steunpunt gewenst is. Er is geconstateerd dat de vrijblijvendheid van een advies dat door het Steunpunt wordt gegeven, de status ervan onduidelijk maakt. Deze constatering blijkt nog steeds terecht te zijn. De uitschrijver kan het advies naast zich neerleggen en vervolgens vermelden dat het wedstrijdprogramma is opgesteld conform het model in *Kompas*. Dit geeft een schijnzekerheid voor andere betrokkenen, zoals juryleden en deelnemers wanneer gebruik gemaakt is van het Steunpunt als adviseur. Dit doet afbreuk aan de goede naam van *Kompas* en het Steunpunt.

In de Bestuurlijke Werkgroep werd vastgesteld dat preventieve toetsing niet de voorkeur heeft. Gezocht wordt nog naar een repressieve vorm van toetsen. Een oplossing is in het verslagjaar nog niet gevonden.

Uitschrijvers blijken waarde te hechten aan de vermelding dat de wedstrijd is geprogrammeerd volgens Kompas. Het komt geregeld voor dat bij de aankondiging van een wedstrijd deze vermelding door de uitschrijver is gegeven, ook al wijkt het programma af van het model. Het Steunpunt tracht ook in deze situaties de uitschrijver te overtuigen tot bijstellingen van het programma.

Wegens het ontbreken van een keurmerk of sancties, kan bij dergelijke wedstrijden alleen op de website worden vermeld, welke de afwijkingen zijn. Dit, uiteraard alleen wanneer het Steunpunt in het bezit is van het programma. De tekst voor de website wordt altijd vooraf voorgelegd aan de uitschrijver.

In de verslagperiode kwamen bij het Steunpunt drie klachten over wedstrijden binnen. Twee klachten werden rechtstreeks door het Steunpunt ontvangen, één via de BNA.

De klacht die via de BNA binnenkwam bij het Steunpunt was door een deelnemer ingediend die uitgenodigd was voor een meervoudige opdracht. Het betrof een opdracht aan tien architecten voor het maken van een voorlopig schetsontwerp waarvoor geen vergoeding werd gegeven. Ook was de samenstelling van beoordelingscommissie en de beoordelingscriteria vooraf niet bekend. De meervoudige opdracht was niet bekend bij het Steunpunt. In reactie op de klacht heeft het Steunpunt een brief gestuurd naar de uitschrijver. Op deze brief is geen enkele reactie binnen gekomen. De uitgenodigde deelnemer heeft besloten om niet op de opdracht in te gaan.

De tweede klacht betrof een open ideeënprijsvraag en werd na afronding van de prijsvraag door één van de deelnemers ingediend. De deelnemer was het niet eens met de keuze van de jury voor een bepaalde winnaar. Volgens deze deelnemer voldeed het winnende ontwerp niet aan de voorwaarden van de prijsvraag. De prijsvraag was bekend bij het Steunpunt, maar niet geheel volgens Kompas geprogrammeerd. Ondanks aanwijzingen van het Steunpunt werd de prijsvraag niet anoniem beoordeeld en de arbitrageregeling week af. Het Steunpunt heeft de deelnemer gewezen op het feit dat we geen invloed hebben op de wijze waarop de procedure wordt uitgevoerd, zelfs als de prijsvraag volgens Kompas geprogrammeerd zou zijn. Het Steunpunt heeft de deelnemer naar het arbitrage-instituut doorverwezen.

De deelnemer van de laatste klacht was de winnaar van een meervoudige opdracht die de opdracht niet toegekend kreeg. De meervoudige opdracht was bekend bij het Steunpunt en volgens Kompas geprogrammeerd met een afwijking in het traject omtrent de besluitvorming. De opdrachtgever was tot de conclusie gekomen dat het programma niet goed vertaald was zelfs niet in het winnende ontwerp en besloot daarom de opdracht niet te gunnen. Aangezien het woord 'intentie' geen garantie is reageerde het Steunpunt op de klacht dat de deelnemer bij de uitschrijver na kan gaan of het afzien van een vervolg al dan niet acceptabel is. In het geval het naar de mening van de deelnemer niet redelijk zou zijn, verwees het Steunpunt door naar de geschillenregeling in de uitnodigingsbrief.





# 5 Evaluatie en documentatie

## **Gedocumenteerde wedstrijden en wedstrijdplannen**

In de verslagperiode 1 januari 2003 tot 1 januari 2004 werden 23 wedstrijden gemeld, waarvan:

17 door de uitschrijver

1 door een deelnemer via een klacht

1 door de BNA

4 wedstrijdprogramma's werden opgevraagd door het Steunpunt.

In 2003 zijn er

15 wedstrijden afgerond, waarvan 6 uit 2002

8 wedstrijden van start gegaan

6 wedstrijden in voorbereiding

2 wedstrijden (uit 2002) opgeschort (om financiële/bestuurlijke redenen)

1 wedstrijd (uit 2002) verviel

Type wedstrijd	1-1-2003 31-12- 2003	1-4-1997 31-12-2002
Open ideeënprijsvraag	14	71
Besloten ideeënprijsvraag	-	4
Open projectprijsvraag	1	31
Besloten projectprijsvraag	0	6
Meervoudige opdracht	2	52
Meervoudige adviesaanvraag	0	-
Meervoudige offerteaanvraag	0	1
Mv ontwikkel/ontwerpoperdracht	1	14
Vervallen	0	9
In voorbereiding, type nog onbekend	4	7
Anders	1	7
Totaal	23	202

In deze tabel is voor wat betreft samengestelde wedstrijden uitgegaan van de eerste ronde.

Type uitschrijver	1-1-2003 31-12- 2003	1-4-1997 31-12-2002
Gemeenten	14	100
Provincies	4	10
Rijksdiensten, ministeries	1	19
Lokale architectuurcentra	2	10
Beroepsverenigingen	1	16
Stichtingen e.d.	3	93
Woningcorporaties	0	10
Ontwikkelaar	2	1
Overige	4	17

Bij samenwerking zijn beiden aangegeven.

In de verslagjaren tot nu toe werd elk jaar gemiddeld telkens 40% niet volgens Kompas geprogrammeerd. Van de 17 afgeronde dan wel lopende wedstrijden die in 2003 werden aangemeld, waren er 5 niet geprogrammeerd volgens Kompas of met kleine afwijkingen, een percentage van 30%. Dat is voor het eerst een daling met 10%.

Op de website wordt vermeld of, en met welke afwijkingen van Kompas, de wedstrijdprogramma's worden opgesteld. Wanneer de modellen uit *Kompas* worden gebruikt wil dat dus niet altijd zeggen dat de voorbeeldtekst ook letterlijk wordt gevolgd.

Wel volgen steeds meer uitschrijvers het model nauwkeuriger en maken zij gebruik van de aanbevelingen die daarin staan opgenomen. Net als in de vorige rapportages is aangegeven, blijft het gevaar voor inconsistentie of lacunes in de tekst bestaan als uitschrijvers er een eigen structuur in aanbrengen, of door met eigen tekst het *Kompas* aan te vullen of te wijzigen.

### **Het melden van wedstrijden**

Een wedstrijd wordt gemeld op het moment dat het (concept) wedstrijdprogramma of de uitnodigingsbrief door het Steunpunt Ontwerpwedstrijden wordt ontvangen.

In veel gevallen werd een wedstrijd 'spontaan' gemeld door de uitschrijver. De samenhang tussen een spontane melding en het gebruik van de modellen in *Kompas* is hoog. Dit is niet verwonderlijk. De uitschrijvers die zich spontaan tot het Steunpunt wendden oriënteren zich en zoeken ondersteuning om een ontwerpwedstrijd uit te schrijven. Zij doen dat vaak in een vroeg stadium zodat de

adviezen van het Steunpunt nog op tijd komen om te worden verwerkt in het wedstrijdprogramma.

Een aantal spontaan gemelde wedstrijden verkeerden in de fase van publiceren van de wedstrijd. Voor zover mogelijk heeft het Steunpunt dan adviezen gegeven om de gebreken in deze programma's op korte termijn in overleg te verhelpen.

In sommige van die gevallen was de uitschrijver niet op de hoogte van het bestaan van *Kompas*. In andere gevallen dacht men van het *Kompas* te kunnen afwijken zonder dat het consequenties zou hebben voor het publiceren volgens *Kompas* op de website en in de krant. Deze wedstrijden worden gepubliceerd met vermelding van de afwijkingen.

Een verzoek tot melding van een wedstrijd door het Steunpunt vindt daarentegen soms plaats als de wedstrijd al gaande is. Het Steunpunt heeft in het verslagjaar 4 van de 23 wedstrijdprogramma's van wedstrijden die niet waren gemeld, opgevraagd. Deze wedstrijden waren aangekondigd in openbare publicaties. In een aantal gevallen bleek de uitschrijver niet op de hoogte van de wedstrijdprocedures. In andere gevallen werd de reactie van het Steunpunt als ongewenste bemoeienis ervaren. Het lastigste is, uitschrijvers ervan te overtuigen dat de modellen de procedures niet bemoeilijken, maar dat zij juist bijdragen aan een ordelijk verloop van de wedstrijden en daardoor het proces kunnen bevorderen. Het vooroordeel dat de modellen verzwaring betekenen van de regelgeving waarmee men in het bouwproces te maken heeft is zeer hardnekkig.



# 6 Publiciteit en Voorlichting

In het Convenant is, mede op grond van de evaluatie, overeengekomen dat zowel de ondertekenaars als het Steunpunt meer aandacht geven aan publiciteit en voorlichting. In deze paragraaf de acties van het Steunpunt, in de bijlage de door het Steunpunt ontvangen gegevens van de Convenantpartijen.

Met verwijzing naar de 5<sup>e</sup> rapportage heeft het Steunpunt vervolg gegeven aan de actualisering van de website [www.ontwerpwedstrijden.nl](http://www.ontwerpwedstrijden.nl), afstemming met ArchiNed en afstemming met het Stimuleringsfonds voor Architectuur

Verder zijn ook in 2003, bij de internationale activiteiten van Architectuur Lokaal, de wedstrijdprocedures geregeld aan de orde geweest: in Brussel, Lyon, Parijs, Leipzig/Halle, Gelsenkirchen, Wenen. De wijze waarop de verschillende landen in de Europese Unie omgaan met architectenselectie in relatie tot Europese regelgeving loopt ver uiteen. Dit heeft onder meer te maken met de verschillende nationale wetgevingen en uiteenlopende bouw- en ontwerppraktijk. Het streven om Convenant, Kompassen en website te vertalen heeft om financiële redenen nog geen invulling gekregen.

De brochure *Alles over ontwerpwedstrijden in Nederland* is uitverkocht. Er is geen budget beschikbaar voor herdruk.

De Convenantpartijen verzochten Architectuur Lokaal, een interne mailing te verzorgen zodat meer inzicht kon worden verkregen in het Steunpunt – en door het grotere draagvlak onder de vertegenwoordigers van de Convenantpartijen dat hierdoor zou ontstaan, kon wellicht een impuls uitgaan voor ideeën voor publiciteit etc. Het Steunpunt verzond in 2003 vijf niet-openbare, interne Nieuwsbrieven.

# Afbeeldingen

## **Afbeelding voorblad**

Detail van het plan 'The Dutch bulbs' door Carloline Wolf, Anna Kalvelage, Lorenz Schreiber en Attila Saygel uit Berlijn, Duitsland.

Dit plan won de eerste prijs in de prijsvraag Bulb & Breakfast, één van de drie prijsvragen van Geest en Grond

# Colofon

Het Steunpunt Ontwerpwedstrijden komt voort uit het Convenant Wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur 1997 en is ondergebracht bij de Stichting Architectuur Lokaal

## **Ondertekenaars Convenant**

Ministerie VROM, Ministerie OCenW, Ministerie LNV,  
Ministerie V&W, Ministerie Defensie, Ministerie Buitenlandse Zaken,  
AEDES, AVBB, BNA, BNI, BNSP, NEPROM, ONRI, NVTL en VNG

## **Bestuurlijke Werkgroep Convenantpartijen**

Voorzitter: Rijksbouwmeester, gedelegeerd aan Harry Baaijen  
Secretariaat: Ontwerpatelier Rijksbouwmeester, André Mol

## **Redactie Jaarrapportage 2003**

Steunpunt Ontwerpwedstrijden

## **Datum**

04/06/2004

© samenstellers / betrokkenen zoals genoemd in het colofon

